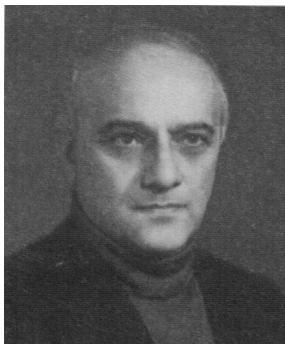

ПАМ'ЯТІ СЕМЕНА МУСІЙОВИЧА ВУЛА

14 березня 2014 р. пішов з життя відомий в Україні, Росії, Молдові, Азербайджані, Білорусі, Казахстані та інших державах близького і далекого зарубіжжя експерт-криміналіст, учений, кандидат юридичних наук *Семен Мусійович Вул*.

С. М. Вул народився 7 листопада 1928 р. у м. Бердичів Житомирської області. На зорі свого життя разом з усім радянським народом він пережив усі незгоди Великої Вітчизняної війни.

Свій професійний шлях розпочав у 1946 р., вступивши до філологічного факультету Харківського державного університету ім. О. М. Горького, який закінчив у 1951 р., здобувши вищу освіту за фахом «Класична філологія». На початку своєї трудової діяльності Семен Мусійович займався викладацькою роботою. З 1950 до 1957 р. викладав психологію й логіку в середніх школах м. Харкова. З 1958 по 1967 р. працював викладачем російської мови та літератури у Всесоюзному заочному інституті харчової промисловості, середній школі робочої молоді, викладав курс логіки в Харківському державному університеті ім. О. М. Горького, Харківському юридичному інституті (нині – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого). Викладацькою діяльністю С. М. Вул продовжував займатися до 1976 р.

З 2 березня 1967 р. життя й діяльність Семена Мусійовича Вула тісно пов'язані з Харківським науково-дослідним інститутом судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса. Будучи молодшим науковим співробітником відділу криміналістичної ідентифікації особи, С. М. Вул одразу розпочав роботу над розробленням складної проблеми теорії почеркознавчої ідентифікації особи – аналізуванню ознак писемного мовлення. У 1973 р. С. М. Вул розробив нове поняття ознак писемного мовлення та запропонував їх нову класифікацію, на експериментальній підставі довів можливість успішного використання статистичних методів для вирішення питань про автора документа. З грудня 1973 р. працював на посаді старшого наукового співробітника лабораторії судово-почеркознавчих досліджень. З квітня 1980 р. завідував сектором авторознавчих досліджень, з 1981 до 1997 р. очолював

лабораторію судово-почеркознавчих досліджень. З жовтня 1996 р. також працював на посаді провідного наукового співробітника сектору судово-фоноскопичних досліджень зазначеної лабораторії.

У 1975 р. С. М. Вул успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за темою «Теоретические и методические вопросы криминалистического исследования письменной речи». У жовтні 1976 р. Вищою атестаційною комісією при Раді Міністрів СРСР йому видано відповідний диплом.

Талановитість і працездатність С. М. Вула відображені в різних напрямках його наукової діяльності. Він розробив основні методики авторознавчої експертизи, які вирішують ідентифікаційні, класифікаційні та ситуаційні завдання. С. М. Вул багато років був головою секції судових почеркознавчої та авторознавчої експертиз Науково-консультаційної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України.

Практична й дослідницька діяльність С. М. Вула виявилася в публікаціях понад 100 наукових праць. Він є автором і співавтором багатьох статей, науково-методичних посібників, підручників, конспектів лекцій. Серед них: «Из практики использования данных лингвистики и физиологии в криминалистической экспертизе письма» (1968), «Об использовании признаков письменной речи в криминалистической экспертизе письма» (1969), «К вопросу об установлении экспертом личности автора текста», «О влиянии прошлого опыта на восприятие и письменное воспроизведение звуковой стороны слова», «Характер и пределы изменений письменной речи при ее преднамеренном искажении», «О возможности установления факта выполнения рукописи в состоянии физической усталости» (1970), «Психолингвистическое исследование текста в криминалистической экспертизе письма», «Текст документа как источник информации о личности его автора» (1971), «Статистическое исследование общих признаков языковых навыков письменной речи в криминалистической экспертизе письма», «Неидентификационные исследования в почерковедческой экспертизе», «Корреляционная зависимость общих признаков языковых навыков письменной речи» (1972), «Психологические и психолингвистические вопросы криминалистического исследования признаков письменной речи», «Криминалистическое исследование признаков письменной речи» (1973), «Исследование статистического характера письменной речи», «Теоретические и методические вопросы криминалистического исследования письменной речи», «Экспериментальное исследование количественных характеристик текстов с помощью электронно-вычислительной техники в целях установления авторства» (1975), «Методика статистического анализа общих языковых навыков письменной речи», «Подготовка материалов на автороведческую экспертизу» (1976), «Крими-

налистическая экспертиза письменной речи в системе судебной экспертизы» (1977), «К вопросу о структурной организации текста и условиях ее формирующих», «Оценка идентификационной значимости признаков письменной речи в судебно-автороведческой экспертизе», словник «Термины судебно-автороведческой экспертизы» (1978), «Судебно-автороведческая экспертиза», «Установление авторства анонимных машинописных текстов» (1979), «Предмет и объекты судебно-автороведческой экспертизы» (1980), «Особенности методики экспертного решения вопросов о родном языке автора документа», «Современное состояние и возможности судебно-автороведческой экспертизы» (1981), «Корреляционная зависимость количества языковых ошибок в письменной речи русского монолингва», «Теоретические и методические основы экспертного решения вопросов о родном языке автора документа, выполненного на русском языке», «Особенности оценки следователем и судьей заключения судебно-автороведческой экспертизы» (1982), конспекти лекцій «Исследование идентификационных признаков письменной речи в процессе решения судебно-почерковедческих задач», «Исследование русской письменной речи с целью решения вопросов о родном (узбекском) языке автора документа», «Общие положения методики решения вопросов о национально-биографических характеристиках автора документа», «Статистическое исследование лексических и синтаксических признаков письменной речи в целях дифференциации автора анонимного документа», «Экспериментальное определение формирования языковых навыков автора анонимного документа» (1983), «Экспериментальное исследование украинской письменной речи в целях решения вопроса о месте формирования языковых навыков автора документа», «Вопросы судебно-автороведческой диагностической экспертизы» (1984), «Исследование статистических параметров текстов документов в целях решения вопроса об образовательном уровне его автора», «Качественные и количественные характеристики текстов, выполненных лицами с различным общеобразовательным уровнем (высшее, начальное)», «Особенности методики диагностирования образовательного уровня автора документа» (1985) та ін.

С. М. Вула по праву можна називати родоначальником авторознавства, таким, що заклав фундамент лінгвістичної експертизи. Прагнувши ділитися своїми знаннями та науковими здобутками, він підготував багато фахівців-авторознавців. Майже всі спеціалісти цього профілю на теренах колишнього Радянського Союзу належать до учнів Семена Мусійовича, користуються результатами його праць при проведенні експертиз і в науковій діяльності, багато з них здобули вчені ступені та звання. Працюючи судовим експертом, С. М. Вул виконав значну кількість як авторознавчих, так і почеркознавчих найскладніших експертиз на замовлення правоохоронних органів з усіх

республік СРСР і сучасної України. За сумлінну працю його неодноразово було відзначено почесними грамотами, не раз оголошувалися подяки.

Багатолітній життєвий досвід, високий інтелектуальний і культурний рівні Семена Мусійовича проявилися в літературній діяльності. Він написав декілька художніх творів, серед них майже біографічну повість «... а был ли мальчик?».

Редакційна колегія збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», колектив Харківського НДІСЕ висловлюють щирі співчуття родині та близьким Семена Мусійовича. У нас назавжди залишиться пам'ять про відомого вченого-криміналіста, талановитого керівника й наставника, чуйну та високопорядну людину – *Семена Мусійовича Вула*.